

Ekonom Pikora: Rozpočet zachránil jednorázové příjmy

- CZ24 News | 6. ledna 2024

ČESKO: Ministerstvo financí zveřejnilo výsledek hospodaření státu za rok 2023. Skončili jsme s deficitem 288,5 miliard korun. Rozpočet byl přitom sestaven s předpokládaným schodkem 295 miliard. Výsledek je pro většinu z nás milým překvapením, protože ještě na jaře byl deficit tak hluboký, že se blížil tomu celoročnímu plánovanému.

Nicméně vše je trochu jinak. Po očištění o příjmy a výdaje na projekty z Evropské unie a finanční mechanismy činil rozpočtový schodek 299,4 miliard korun. I to je ale stále dobré.

Příjmům pomohla především vysoká inflace

S tím, jak zboží výrazně podražilo, zvýšil se i základ mnoha daní. Daň z přidané hodnoty je přitom objemově největší ze všech. Její výnos činil 365,1 miliard Kč. DPH ovšem zklamala. Růst o 5,8 % je nízký. Zde se projevil dramatický pokles reálných mezd. Lidé prostě neutráceli. To je ostatně problém celé ekonomiky.

Daleko větší růst zaznamenala druhá nejvýznamnější daň, a to daň z příjmů právnických osob. Ta rostla o 33,1 % s celkovým inkasem 202 miliard Kč. Jak je možné, že v recesi máme tak velký růst daně právnických osob? Podle teorie by to mělo být obráceně. Jenže tady se projevily obří zisky energetického sektoru a opět vysoká inflace. Normální je přitom, že při recesi je inflace velmi nízká, či dochází dokonce k deflaci. Stávající recese je prostě nestandardní, a proto dochází k paradoxům

Zdražili tabák tak, až jim to lidi nekouří

Další zajímavou daní je spotřební daň. Tady se inkaso překvapivě snížilo o 3,4 %. Za poklesem stojí to, že tak dlouho stát tlačil na kuřáky, až mnozí z nich opustili kouření tabáku a používají elektronické cigarety. Navíc mnoho inkasa nám utíká, protože lidé nakupují tabák v zahraničí.

Myslím, že si stát pod sebou podřezává větev. A bude to horší, až bude mít většina lidí elektroauto nabíjené z vlastních solárů.

Zajímavou daní je Wind Fall Tax. Tato daň přinesla do rozpočtu 39,1 miliard korun, což je podle mě fiasko, protože se počítalo s 85 miliardami. Zde se ukázalo, jak je trh vždy o krok před úředníky, když vymyslel, jak se efektivně dani vyhnout.

Mimo daně má stát ještě kapitálové příjmy. Tady zaznamenal rozpočet nárůst příjmů o 45,9 %, což je neuvěřitelně vysoké číslo. Zde jsou ovšem jednorázové příjmy z ČEZ.

Výdaje rostou pomaleji než příjmy, problémem jsou dotace

U výdajů vidíme největší růst u položky investiční transfery podnikatelům, což je krásný název, který skrývá slovo dotace. Tyto výdaje rostly o 63,8 % na 105 miliard Kč.

Další rychle rostoucí příjem je u neinvestičních transferů podnikatelům, což je opět krásný název pro dotace. Tady stát vynaložil 137,8 miliard.

Takže když sečteme všechny dotace pro podnikatele, dostaneme se na částku 243 miliard korun. To je položka, kde by se podle mě dalo hodně ušetřit. Nicméně moje představa, že je šlo škrtnout všechny, je lichá. Žádný politik by to neschválil. Ve výdajích jsou totiž kompenzace za dodávku elektřiny a plynu zákazníkům a za ztráty z důvodu zastropování jejich cen, což činí 52,8 miliard Kč. Tady by se dalo jen diskutovat o tom, zda byl strop nastaven správně.

Výdaje na obsluhu státního dluhu rostly o 37,4 % a celkově činí 68,3 miliard

To je děsivé číslo. A bude hůř. Vláda počítá, že v příštích třech letech bude pokaždé deficit nad 200 mld. Kč. Lze tedy očekávat, že brzo budou náklady na dluh nad 100 mld. Kč. To jsou ovšem vyhozené peníze. Za ty by šlo postavit třeba 200 velkých škol pro devět ročníků s bohatým sportovním zázemím, a to každý rok. To je důvod, proč šetřit. Dluh by nás jednoho dne požral.

Všechny tyto výdaje jsou ale svou velikostí zanedbatelné, když je porovnáme se sociálními dávkami. Ty činí 868 miliard Kč a rostou o 13 %. To znamená, že rostou rychleji než všechny výdaje dohromady. Zde je další problém veřejných financí. Sociální dávky činí 39 % všech výdajů státu.

Prostor pro úspory je v dotacích a sociálních dávkách

Rozpočet dopadl mnohem lépe, než se očekávalo. Na straně příjmů nám ovšem nejvíce pomohly jednorázové příjmy z ČEZ a Wind Fall Tax plus příjmy z EU. To se asi nebude opakovat.

Negativně naopak překvapil pomalejší výběr DPH, kde se projevil pokles reálných mezd, což se snad už také nestane.

Na straně výdajů vidíme velké výdaje u sociálního systému a dotací. Tady je ohromný prostor pro úspory. Nicméně pochybuji o tom, že bude mít nějaký politik sílu je proškrtat.

[ZDROJ](#)